

## علم اقلیم شناسی

اقلیم شناسی علمی است که در جستجوی بیان و شرح طبیعت اقلیم و نیز اینکه به چه ترتیب از محلی به محل دیگر عوض گشته و همچنین اینکه چگونه وابسته به فعالیتهای بشری است، می باشد. این علم کاملا و بطور پیوسته وابسته به هواشناسی بوده و خود در مورد تغییرات روزانه جوی و نتایج آن بحث می کند.

## آشنایی

ممکن است بسیاری از رشته های مطالعاتی مربوط به سیاره زمین را در سه گروه وسیع و اصلی گنجانید. این سه گروه عبارتند از: لیتوسفر یا قسمت خشکی زمین، هیدروسفر یا قسمت آبی سیاره و بالاخره اتمسفر یا جز گازی زمین.

اگر در مطالعه و بررسی چگونگی هوا و اقلیم، لایه گازی شکل زمین پراهمیت ترین می باشد، ولی نباید از نظر دور داشت که گرما و رطوبت بطور پیوسته و همیشه میان سطوح خشکی و آبی و جو مبادله گشته و تمام آنها اجزا مکملی را بدست می دهند. مراحل مبادله گرما و رطوبت میان زمین و جو در طی مدت زمانی طولانی باعث بروز وضعی می گردد که اقلیم نامیده می شود. برآستی، اقلیم بیش از فقط یک میانگین آماری بوده و باید آنرا مجموعه چگونگی های جوی درگیر با گرما، رطوبت و حرکت هوا دانست.

اقلیم فاکتور بسیار مهمی از محیط زیست طبیعی بشر می باشد، زیرا اگرچه معمولا انسان خود را مخلوقی می پندارد که بر روی زمین زندگی می نماید، ولی او در واقع، در قعر

اقیانوس عمیق هوایی هم که کره زمین را دربر گرفته است، قرار دارد.

## تاریخچه هواشناسی و اقلیم شناسی

اقلیم شناسی را می توان در عین حال علمی قدیمی و جدید دانست. قدمت این علم تا به

اندازه کنجکاوی بشر در مورد محیط زیستش می رسد. از سوی دیگر، تازگی این علم با

پیدایش هواپیما، رادیو و رادار همزمان می گردد. بشر اولیه تا حد زیادی تحت تاثیر

پدیده های هوا و اقلیم قرار داشت. مذاهب خرافاتی که بر پایه شرک و بت پرستی قرار

داشتند، به تفسیر رازهای جوی نظیر بارش، باد یا رعد و برق پرداختند.

از زمان باستان تاکنون، به موازات توسعه علوم، شناخت هر چه بیشتر هوا و اقلیم هم به

جلو می رود. فیلسوفان یونانی علاقه زیادی به هواشناسی و اقلیم نشان می دادند. در واقع این

دو لغت هر دو ریشه یونانی دارند. تقسیم بندی جهان به پنج منطقه اقلیمی، یعنی مناطق

سرد و منجمد شمال و جنوب، مناطق معتدل شمال و جنوب و منطقه گرم (مناطق اقلیمی

جهان)، به پارومنیدس (Parmenides) یونانی نسبت داده می شود که، در پنج قرن

پیش از میلاد مسیح می زیسته است.

زمانی که مشاهده و حدس و گمان و خرافات در توسعه و پیشرفت هواشناسی و اقلیم

شناسی نقش بازی می نمودند، تا به آغاز قرن هفدهم طول کشید. در این هنگام اختراع

ادوات هواشناسی و ثبت دیدبانی ها به یاری این علوم آمده و توضیحات دقیق تر اقلیمی را

در دسترس قرار داده و آنالیز علمی پدیده های هوا را ممکن ساختند.

## طبقه‌بندی اقلیمی

تغییرات اقلیمی فراوانی که از محلی به محل دیگر روی می‌دهند، همانطور که بوسیله

ترکیبهای مختلف مراحل جوی تعیین می‌گردند، سبب

تولید انواع متعدد اقلیمهای مربوطه هم می‌شوند. منطقه‌ای از سطح زمین که اثرات ترکیب

شده فاکتورهای اقلیمی بر آن، موجب برقراری شرایط اقلیمی نسبتاً همگنی می‌گردند،

یعنی یک نوع اقلیم، اصطلاحاً منطقه اقلیمی نامیده می‌شود. برای آنکه بتوان توضیحات

مربوطه را تسهیل نموده و مناطق اقلیمی را بر روی نقشه آورد، لازم است که انواع اقلیم را

تشخیص داده و طبقه‌بندی کرد.

## مناطق اقلیمی جهان

از آنجا که توزیع جهانی انواع اقلیم بطور اصلی نتیجه رژیم‌های گرما و رطوبت می‌باشد،

ممکن است که اقلیم را در گروه‌های وسیعی

طبقه‌بندی نمود که بر پایه اثرات هم بستگی داخلی گرما و رطوبت بر توده‌های هوا که

آنها هم به نوبه خود بر اقلیمهای نواحی مختلف حکومت می‌نمایند، تقسیم کرد. انواع

اقلیمی که بدین ترتیب معرفی می‌شوند، به ترتیب عبارتند از:

اقلیمهایی که تحت نفوذ توده‌های هوای استوائی و حاره‌ای هستند.

اقلیمهایی که تحت نفوذ توده‌های هوای حاره‌ای و قطبی قرار دارند.

اقلیمهایی که تحت تسلط توده‌های هوای قطبی و منجمده واقع شده‌اند.

اقلیمهای سرزمینهای مرتفع که دارای خصوصیات مشخصی ناشی از اثرات ارتفاع از سطح

دریا می باشند.

زیرتقسیمات این چهار گروه اصلی انواع اقلیمی را تعیین می کنند که بر پایه توزیع

منطقه‌ای عناصر اقلیمی ، بویژه درجه حرارت و نزولات جوی و تغییرات فصلی آنها قرار

دارند.

## مفاهیم اساسی هواشناسی

آن بخش از علوم زمین را که به مطالعه اتمسفر (هواسپهر یا جو) سیاره زمین می پردازد، علوم اتمسفری می نامند. شاخصترین این علوم "هواشناسی" و "آب و هواشناسی" است.

## تفاوت هواشناسی (Meteorology) و اقلیم شناسی (آب و هواشناسی (Climatology)

- اگر چه موضوع مطالعه آب و هواشناسی و هواشناسی، اتمسفر (هواسپهر) است، ولی هر کدام با نگرشی متفاوت آن را بررسی می کنند:
- ۱- هواشناسی، هوا را و اقلیم شناسی، آب و هوا را شناسایی و تبیین می کند.
  - ۲- هواشناسی وضعیت جوی را به طور عام و برای یک لحظه بررسی می کند؛ اما، آب و هواشناسی تیپ هوای غالب یک مکان معین را در دوره طولانی مطالعه و تفاوت های آب و هوایی مکانها را کشف می کند.
  - ۳- هدف هواشناسی شناخت مطلق و عام اتمسفر و تغییرات آن (هوا) است؛ ولی در آب و هواشناسی سعی می شود با شناخت آب و هوای هر منطقه، تأثیرهای آب و هوایی آن بر روی فعالیتهای انسانی مشخص شود.

۴- هواشناس وضع هوا را در کوتاه مدت پیش بینی می کند؛ اما، آب و هواشناس براساس عوامل به وجود آورنده آب و هوا، پدید آمدن آب و هوای خاصی را در مکانی خاص و با توجه به تاثیر آن در زندگی انسانها، پیش بینی می کند.

۵- ابزار شناسایی و توجیه هواشناس، اصول و قوانین و مدل‌های فیزیکی و دینامیکی است. اما ابزار آب و هواشناس، علاوه بر اصول علم هواشناسی، اصول و مفاهیم جغرافیای نیز هست.

### منابع اطلاعاتی مطالعات اقلیمی

اطلاعات و آمارهایی که اساس مطالعات و تحلیل های اقلیمی را تشکیل می دهند، از

کانون های مختلفی به دست می آیند که مهمترین آنها عبارتند از:

۱- شبکه ایستگاه های اقلیمی (کلیماتولوژی) و سینوپتیک که در آنها دیده بانی های

پیوسته (۳-۴ بار در روز) با ابزار و ادوات ویژه، صورت می گیرد و مهمترین و با ارزش

ترین منابع اطلاعات مطالعات اقلیمی به شمار می روند. امروزه دیده بانی ها در این شبکه

ایستگاه ها به سمت ثبت و ارائه Online و محاسبات هوشمند پیش رفته است.

۲- ایستگاههای موقت و سیاری که در اجرای بعضی از طرحها بسته به ضرورت دیده بانی

عناصر اتمسفری احداث می شوند.

۳- شبکه ایستگاههای دریایی که در سطح دریاها و اقیانوسها به دیده بانی می پردازند.

۴- نمودارها و نقشه های سینوپتیک سطح زمین و سطوح مختلف جو (نمودارهای

ارتفاعی) که براساس سنجش با رادیسوند تهیه می شوند و در پیش بینی وضع هوا و در اقلیم شناسی مورد استفاده قرار می گیرد.

۵- تصاویر ماهواره ای که به طور خودکار به وسیله ماهواره هواشناسی تهیه و به زمین

ارسال می شوند در پیش بینی وضع هوا و در مطالعات اقلیمی منابع با ارزشی برای محققان به شمار می آیند.

۶- تصاویر و اطلاعات راداری که در تحلیل ریزش های جوی و کانونهای مختلف به کار می روند.

۷- گزارشهای عینی و تحلیل علمی که به طور غیر مستقیم با وضعیت اقلیمی در ارتباطند.

**برخی اصطلاحات هواشناسی:**



توده هوا

فشار هوا



جبهه هوا

سیکلون (چرخند)

آنتی سیکلون (وا چرخند)

تغییرات دما

### آشنایی با ماهواره های هواشناسی

ماهواره های آب و هوایی اولین بار توسط آمریکائی ها و در سال ۱۹۶۰ برای مشاهده و دریافت اطلاعات واقعی آب و هوایی به آسمان پرتاب گردیدند. در آگوست همین سال،

نخستین تصویر زمین از فضا در روزنامه ملی ژئوگرافیک (Geographic) منتشر

گردید. از این تاریخ به بعد، ماهواره های بیشتری به فضا پرتاب شدند.

همانطور که زمین و دیگر سیاره ها در مدار خاص خود به دور خورشید می گردند،

ماهواره های مصنوعی نیز در مدارهای خاصی در حال چرخش اند. انتخاب این مدارها

برای ماهواره ها به منظور و هدفی که ماهواره به آن منظور به فضا پرتاب شده است بستگی

دارد. می توان مداری را انتخاب نمود که در مسیر قطب شمال و جنوب قرار می گیرد و یا

مداری که حول خط استوا می باشد و یا هر مداری مابین این دو حالت. همچنین در

انتخاب مدار ماهواره عامل ارتفاع نیز می تواند در نظر گرفته شود مثلا ارتفاعات هزاران

مایلی بالای زمین و یا ارتفاعات صدها مایلی. دو نوع اصلی ماهواره های آب و هوایی

وجود دارد :

۱- ثابت زمین Geostationary

۲- مدار قطبی Polar Orbiting

ماهواره های Geostationary برای هشدارهای کوتاه مدت و ماهواره های Polar

Orbiting برای پیش بینی های بلند مدت تر بکار می روند. هر دو نوع ماهواره ها برای

دیده بانی کامل آب و هوایی جهان لازم هستند.

در اواخر دهه ۷۰ نیاز به ماهواره هایی که ۲۴ ساعته در روز بتوانند تصاویر ماهواره ای را

تهیه نمایند احساس گردید. ماهواره ای که بتواند هر ۲۴ ساعت یکبار در مداری که در

ارتفاع ۴۰۰۰۰ کیلومتری بالای خط استوا قرار دارد و با سرعتی که با سرعت زمین برابر

می باشد به دور زمین بچرخند. این نوع ماهواره ها، ماهواره های زمینآهنگ نامیده می

شوند.

از آنجاییکه سرعت چرخش این ماهواره ها به دور زمین با سرعت چرخش زمین متناسب

می باشد، این ماهواره ها نسبت به یک موقعیت روی سطح زمین ثابت باقی می مانند و به

این دلیل که زمین نیز در روز یکبار به دور محورش می گردد آن ها نیز یکبار در روز مدار

خود را طی می کنند.

برای مثال دو ماهواره Goes (ماهواره های محیطی - عملیاتی ثابت زمین) جز ماهواره های

زمین آهنگ هستند و در مدار زمین آهنگ (geosynchronous) دور زمین

می چرخند. در حداقل ارتفاع ۳۶۰۰۰ کیلومتری بالای خط استوا قرار دارند.

این ماهواره‌ها به طور پیوسته تصاویر دقیق ولی با جزئیات کم تهیه می‌کنند و این تصاویر را هر ۳۰ دقیقه یکبار به زمین ارسال می‌نمایند. دیده بانی پیوسته این ماهواره‌ها برای تجزیه و تحلیل متمرکز داده‌ها ضروری می‌باشند. این تصاویر بوسیله یک نرم افزار تجزیه و تحلیل شده و بصورت پیوسته و گرافیکی تهیه می‌شوند. به دلیل است که به عنوان مثال تصاویری که از حرکت ابرها نمایش داده می‌شود، مربوط به ۸ ساعت گذشته می‌باشد. این اطلاعات ارزشمند درباره نوع، جهت و بزرگی ابر می‌تواند کار پیش‌بینی را بسیار ساده نماید.

با توجه به این که این ماهواره‌ها نسبت به یک موقعیت بر روی سطح زمین ثابت هستند قادرند در شرائط بد آب و هوایی مانند گردباد، سیلاب، طوفان‌های تگرگی و تندبادها هشدارهائی بدهند.

ماهواره‌های مدار ثابت مختلفی وجود دارد، برای مثال ماهواره ثابت زمین GMS برای

استرالیا و ژاپن، GOES (GOES=Geostationary operational)

Environmental Satellites) برای آمریکای شرقی، GOES ۱۰ برای آمریکای

غربی، INS/Meteosat ۵ برای روسیه و هند و Meteosat ۷ برای اروپا نمونه‌هایی از

ماهواره‌های ثابت زمین می‌باشند. البته ماهواره‌های Meteosat تمام اروپا و آفریقا را

می‌پوشانند.

دو ماهواره Meteosat و GOES تصاویری از دیگر ماهواره های ثابت زمین را نیز دوباره ارسال می دارند این امر موجب می شود که به عنوان مثال آب و هوای استرالیا را بتوان در لندن یا شیکاگو مشاهده نمود.

ماهواره های زمین آهنگ با فرکانس ۱۶۹۱MHz داده ها را ارسال می دارند و برای دریافت اطلاعات آن ها به دیش ثابت و کوچکی نیاز می باشد. این ارسال WEFAX نامیده می شود و چون از استاندارد بسیار بالایی برخوردار می باشد تفاوت اندکی بین تصاویر این ماهواره ها وجود دارد.

### معرفی رادارهای هواشناسی و محصولات آن

#### چکیده:

رادار یک سیستم الکترومغناطیسی است که برای تشخیص و تعیین موقعیت هدف بکار می رود. با رادار می توان درون محیطی را که برای چشم، غیر قابل نفوذ است دید مانند تاریکی، باران، مه، برف، غبار و غیره. اما مهمترین مزیت رادار توانایی آن در تعیین فاصله یا حدود هدف می باشد. کاربرد رادارها در اهداف زمینی، هوایی، دریایی، فضایی و هواشناسی می توان پیش بینی های لازم را ارائه کرد. ایجاد سیستمی با توانایی بالا در ردیابی پدیده ها هدف عمده رادارهای هواشناسی کشور است.

#### مقدمه:

رادار یک سیستم الکترومغناطیسی است برای تشخیص و تعیین موقعیت هدفها بکار می رود. این دستگاه بر اساس ارسال یک شکل موج خاص به طرف هدف است. برای مثال با یک موج سینوسی با مدولاسیون پالسی تجزیه و تحلیل بازتاب آن عمل می کند. با رادار می توان درون محیطی را که برای چشم غیر قابل نفوذ است دید مثل تاریکی، باران، مه برف، غبار و غیره اما مهمترین مزیت رادار، توانائی آن در تعیین فاصله یا حدود هدف می باشد.

لازم به ذکر است که بدانیم کلمه رادار اختصاری از کلمات **Detection Radar**

**And Ranging** است، چرا که رادار در ابتدا بعنوان وسیله ای برای هشدار نزدیک شدن

هوایمای دشمن بکار می رفت و ضد هوایی را در جهت مورد نظر می گرداند. اما یکی از مهمترین وظایف رادار تعیین فاصله هدف تا فرستنده است که هیچ تکنیک دیگری بخوبی و به سرعت رادار قادر به اندازه گیری این فاصله نیست.

یک رادار ساده شامل آنتن، فرستنده، گیرنده و عنصر آشکار ساز انرژی یا گیرنده می

باشد. آنتن فرستنده پرتوهای الکترومغناطیسی تولید شده توسط نوسانگر را دریافت و

گیرنده می دهد. معمولی ترین شکل موج در رادارها یک قطار از پالسهای باریک

مستطیلی است که موج حامل سینوسی را مدوله می کند.

رادارها در روی زمین و در هوا، دریا و فضا بکار گرفته می شوند. رادارهای زمینی بیشتر

برای آشکار سازی، تعیین موقعیت و ردیابی هوایمیا اهداف هوایی مورد استفاده قرار می

گیرند. رادارهای دریایی بعنوان یک وسیله کمکی به کشتیرانی و وسیله ای مطمئن برای

تعیین موقعیت شناورها، خطوط ساحل و دیگر کشتیها و همچنین دیدن هواپیما بکار می

روند. رادارهای هوایی برای آشکار سازی هواپیا، کشتی و وسائط نقلیه زمینی و یا نقشه

برداری زمین، اجتناب از طوفان جلوگیری از برخورد با زمین و یا ناوبری می توانند مورد

استفاده قرار گیرند. در فضا، رادار به هدایت اجسام پرنده کمک می کند و برای ارتباط راه

دور با زمین و دریا بکار می رود.

امروزه رادارهای مجهزی جهت شناسایی مراکز طوفان و اندازه گیری شدت بارندگی و

انواع رگبارها در اختیار هواشناسان قرار دارد. بازتاب اشعه رادار در صفحه تصویر منعکس

شده و توسط دستگاههای اندازه گیری، مشخصات سیگنال رسیده دقیقاً مورد بررسی قرار

می گیرد و فاصله هدف تا مبدا ( ایستگاه زمینی رادار) توسط واحد مربوط بنام rang

unit اندازه گیری می شود.

امروزه تقریباً تمام دنیا از رادارهای هواشناسی برای مقاصد مختلف استفاده می کنند.

استفاده از این دستگاه هواشناسی از زمان جنگ شروع شده است بدین معنا که متخصصین

رادار مشاهده می کردند هر زمان بین هدف و دستگاه رادار ابر باران زا مشاهده

شود، مشاهده شود، مشاهده هدف مشکل و گاهی غیر ممکن است ولی اگر ابر بدون باران

باشد اشکال چندانی بوجود نمی آید. در اینجا به توضیحات بیشتر در این زمینه می

پردازیم. تقریباً همیشه برای وضعیت هواشناسی از طول موج های بلند استفاده می

شود. ولیکن در این رادارها طول موجها را میتوان به ۱۰ سانتی متر یا کمتر مختصر کرد. واضح است که گاهی اوقات گرفتن بازتاب ها از اهداف هواشناسی بوده و ممکن است موجب کاهش در حداکثر برد رادار شود. گاهی اوقات مسیر انتقال را تحت تاثیر قرار می دهد. اخیراً رادارها در هواشناسی و غیره با هدف از بین بردن نتایج اشتباه با مدارها ترکیب شده اند. با اتمام یافتن جنگ در سال ۱۹۴۵، در بخش هواشناسی رادارهای مناسب زیادی ارائه شد. که بیشتر از طول موج های ۳ الی ۱۰ سانتی متر استفاده می کردند، آنها داده ها را دریابی کرده و مشاهدات جدید را به صورت بالفعل در آورده و میانگین آنها را بدست می آورند. در برخی از کشورها محققین برنامه هایی را اجرا کرده و حوادث ناشی از بازتاب را در هواشناسی مورد بررسی قرار دادند، این بازتاب (برگردان) داده ها را می توان در اطلاعات هواشناسی مورد استفاده قرار داد و بررسی کرد که چگونه سیستم های مختلف رادار می تواند در بخش های دیگر موثر بوده و مورد استفاده قرار گیرد. برخی از کشورها در سال های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ شروع به استفاده های بهتری از رادارها کردند. بین رادارهای هوایی و دریایی اختلاف ناچیزی وجود دارد. هر دو برای دریایی و پیگیری توفان های تندری و سیلیکون ها مورد استفاده قرار می گیرند. اغلب محل فرودگاه در نقاطی که بیشترین حساسیت را در برابر توفان ها دارد، قرار می گیرد. در این موارد (هنگام بروز توفان) به ساکنین و هواپیماها هشدار می دهند. این اطلاعات موجب افزایش دیده بانی در بخش های مختلف پیش بینی می گردد، در برخی از این روش ها میزان بارندگی

را به طور دقیق تعیین می کنند. بنابراین رادارها امکان توسعه اطلاعات و داده های هواشناسی را مسیر می سازند.

در ضمن می توان میزان بارندگی را دقیق اندازه گیری کرد و در بخش های تحقیقاتی

هواشناسی و هیدرولوژی (آبشناسی) مورد استفاده قرار داد. بنابراین با استفاده از کامپیوترها

ی اولیه می توان مقدار زیادی از داده ها را با کمک افراد ارائه و با داده های دیجیتالی

بطور یکسان مورد پردازش قرار داد و مکن است تنها تعدادی از حوادث معروف را

انتخاب نمایند. علاوه بر این، می توان با حداقل تجربه داده ها را تهیه و به شخص استفاده

کنند انتقال داد.

در اواخر سال های ۱۹۶۰ همزمان با ظهور کامپیوترهای سریع و کوچک، استفاده از رادار

نیز توسعه یافت. ممکن است در شرایط عادی داده های رادار تنها متعلق به اطلاعاتی در

مورد بارندگی باشد. بنابراین در اغلب موارد نیاز به دقت در داده ها و اصلاح این

میانگین ها می باشد. این کار همیشه بطور مداوم صورت می گیرد. ولیکن برخی از

کشورها ثابت کردند که داده های ارائه شده از رادار تا حدودی برای هشدار دادن سیل و

برای مدیریت کلی آب مناسب می باشد. ترکیب داده ها با استفاده از چند رادار، علاوه بر

شکل مرکب داده های ترکیبی رادار، داده هایی که با استفاده از ماهواره ها بدست می آیند

و داده هایی که بیشتر از ابزار و ادوات ویژه هواشناسی بدست می آیند تماما مورد بررسی

و پیگیری قرار می گیرند.



از چندین ساعت قبل میزان بارندگی پیش بینی می شود و داده ها و اطلاعات رادارها از طریق صفحه تلویزیون و کامپیوترها برای پردازش بیشتر مدل های هواشناسی و هیدرولوژی (آبشناسی) مورد استفاده قرار می گیرد و با توجه به دیجیتال بودن سیستم ها می توان از داده ها برای بدست آوردن میزان بارش نواحی مختلف بهره برد. بنابراین می توان این ارقام و اطلاعات را به آسانی تا مسافت های زیادی برای نمایش دادن به کاربر ارسال کرد و میزان زیادی از کارهای باقی مانده داد.

معیارهای رایج در نصب و راه اندازی رادار در سال ۱۹۸۱ فرض بر این بود که رادارهای هوایی که در بخش های سراسر جهان مورد استفاده قرار می گرفت بین ۶۰۰ تا ۶۵۰ رادار بوده است در اینجا در مورد تعدادی از باندها  $(C \text{ cm} - 5)$  و باندها  $(X \text{ cm} - 3)$  که احتمالاً هر کدام کمی بیش از ۲۰۰ بوده، باندها  $(S \text{ cm} - 10)$  تا حدودی کمتر از ۲۰۰ است و مابقی طول موج رادارها در حدود ۶۰ است که تعدادی از باندها  $X$  / باندها  $S$  و برخی از باندها  $(K \text{ cm} - 0.86)$  / باندها  $X$  را شامل می شود. طول موجی که برای رادارها معمولاً استفاده می شود توسط USSR یا برخی از کشورهای همجوار مورد استفاده قرار می گیرد. در حدود ۲۰۰ سیستم رادار ایجاد شده است که برخی از آنها ارقام را مورد پردازش قرار می دهند و بطور معمول PPI / RHI را نمایش می دهند و بطور خودکار کمتر از ۶۰ پردازش را در سیستم انجام داده و داده ها را ارائه می نمایند، البته این اعداد به سرعت افزایش می یابند.

دانشمندان هواشناسی توانستند با مشاهده این پدیده ها و ارتفاع و شدت ابرهای طوفان زا و دارای بارندگی را بر روی نقشه مشخص کنند و حتی رشد نمو و تغییرات آنها را مطالعه نمایند. گفتیم در رادارهای هواشناسی صفحات مختلفی بکار می رود که رایج ترین این صفحات PPI می باشد. علت استفاده از PPI در هواشناسی این است که تنها چنین راداری می تواند طوفانها و بارندگیها را مشخص و جهت آنها تعیین سازد. با آگاهی از امکانات رادارهای هواشناسی، پروژه رادار هواشناسی در کشور تصمیم به راه اندازی این سیستم پیشرفته در کشور دارد.

کاربردهای رادارهای هواشناسی ایجاد سیستمی با توانایی کشف، ردیابی و تخمین عملکرد سیستم های فعال جوی برای برآورده نمودن نیازهای زیر هدف عمده پروژه رادارهای هواشناسی است.

#### ۱- امنیت ترافیک هوایی

با توجه به اینکه رادار هواشناسی می تواند پدیده های جوی را در سطوح فوقانی با دقتی بالا کشف و ردیابی کند، این امکان را فراهم می آورد تا خلبان پیش از ورود هواپیما به منطقه ای که شرایط نامناسب جوی دارد از موضوع آگاهی پیدا کند و تصمیمات لازم را اتخاذ نماید.

#### ۲- کمک به مدیریت منابع آب

رادار هواشناسی امکان پیش بینی های کوتاه مدت و دقیق از میزان بارندگی را فراهم می

آورد. این پیش بینی ها می تواند مبنای خوبی را برای مدیریت منابع آب از قبیل تنظیم دریچه های خروجی آب از سدها برای جلوگیری از سر ریز شدن، پاکسازی راه آبها و... فراهم آورد.

همچنین این اطلاعات می تواند برای صدور هشدار نسبت به وقوع سیلاب یا طوفان بکار رود. علاوه بر این اطلاعات جمع آوری شده می تواند برای پیش بینی های بلند مدت در مورد میزان بارندگی و به تبع آن منابع آب بکار رود که در موارد متعددی چون تولید برق و کشاورزی کاربرد دارد.

### ۳- کشاورزی

همانطور که گفته شد رادار هواشناسی امکان پیش بینی های کوتاه مدت بارندگی را فراهم می آورد. این پیش بینی ها علاوه بر میزان بارندگی، شدت و نوع آن را نیز شامل می شود. به این ترتیب پدیده های زیانبار برای محصولات کشاورزی از قبیل تگرگ، باران شدید و طوفان قابل پیش بینی خواهد بود.

### ۴- تعدیل آب و هوا

شناسایی و ردیابی توده های فعال و غیر فعال جوی و برآورد نوع فعالیت آنها می تواند منجر به اتخاذ تصمیم درست و به موقع برای باروری ابرها، تبدیل تگرگ به باران و سایر روشهای تعدیل آب و هوا گردد.

### ۵- تحقیقات

یکی از زمینه های باز تحقیقات، ایجاد الگوریتم و روشهای برای پیش بینی و تخمین سیستمها می باشد. اینکار با داشتن داده های آماری دقیق و با فاصله زمانی هر چه کوتاهتر ممکن می شود. داشتن آماری با دقت زمانی و فشردگی مکانی بالا از بارندگی، برای پیشبرد این اهداف مناسب می باشد.

#### ۶- مدیریت راهها

فراهم آوردن امکان پیش بینی بارش برف و سایر نزولات آسمانی و طوفانها می تواند عاملی مؤثر در جلوگیری از حوادث رانندگی ناشی از لغزندگی معابر و سوانح ناشی از سقوط بهمن باشد.

#### ۷- پیش بینی عمومی وضع هوا

رادار هواشناسی کاربرد عمده ای در پیش بینی های کوتاه مدت و بلند مدت وضع هوا و تحلیل شرایط جوی دارند و دضعیت جوی حاضرا با تصویرهایی گویا و زیبا ارائه می دهند که قابل ارائه از طریق رسانه های جمعی نظیر تلویزیون و اینترنت می باشد.

#### محصولات رادار

محصولات هواشناسی شامل محصولات اولیه و ثانویه هستند که از داده های خام اولیه  $V$ ،  $Z$ ،  $W$  بدست می آیند. از محصولات رادار می توان به چند مورد اشاره نمود که عبارتند از: محصول هواشناسی ( ... PPI RHI CAPPI VAD ) محصول آبشناسی ( RDS ) ( AZS ) محصول پیشبینی و هشدار ( ... HHW WRN ) محصول پدیده ها ( SWI )

(... MESO

در نهایت امید بر اینست که با راه اندازی رادارهای هواشناسی و ادامه آن در فازهای بعد

بتوان در جهت بهبود پیش یابی های وضع هوا گامی بزرگ برداشت.